

ביאור בדרך אפשר

1 'עֲדָן עֲלֵאָהּ' הוּא בְּחֵינַת 'מִחָא סְתִימָאָה' מוּח סְתוּם (עֵלוּם
 2 וּסְתוּר). 'וְעֲדָן תַּתְּאָה' הוּא בְּחֵינַת 'חֻכְמָה דְּאֲצִילוּת', ה'חֻכְמָה'
 3 (מוּחִין) כְּפִי שִׁירָדָה וּבֵאָה לִידֵי גִילוּי בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת, וּבִ'חֻכְמָה דְּאֲצִילוּת'
 4 עֲצֵמָה וְהִינּוּ בְּחֵינַת חֻכְמָה דְּזַעֲרֵי-אֲנָפִין⁴⁹ ה'חֻכְמָה' כְּפִי שְׂהִיא
 5 בְּבַחֲנֵינַת הַמִּידוּת (שְׁכַל שְׁבַמִּידוּת)

6 הַנִּקְרָאִים 'זַעֲרֵי אֲנָפִין' (פְּנִים קְטֻנוֹת) כִּי
 7 הַגִּילוּי הָאֱלוּקִי בְּמִידוּת הוּא בְּקֻטְנוֹת
 8 לְעוֹמַת הַגִּילוּי בְּמוּחִין. וְיִמְהֵן מִשְׁתִּי
 9 הַרְרוּגוֹת הַלָּלוּ ב'עֲדָן', 'עֲדָן הַתַּחְתּוֹן'
 10 ה'חֻכְמָה' כְּפִי שִׁירָדָה לְמִידוּת
 11 דְּאֲצִילוּת) רַעְדָן הַעֲלִיּוֹן (עֲנִיין הַמוּחִין)
 12 כְּפִי שְׂהוּא סְתוּם וְנַעֲלָה מִגִּילוּי)
 13 נְמֻשְׁכוֹת שְׁתִּי הַבְּחִינּוֹת
 14 שְׁבִגְנֵן-עֲדָן', 'בִּגְנֵן-עֲדָן'
 15 הַתַּחְתּוֹן וְ'בִגְנֵן-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן'.
 16 שְׁעֻנְגִים בְּסִפְרֵי הַעֲלִיּוֹת הוּא
 17 'מְלֻכוֹת' וְ'בִינָה'⁴⁷, 'בִּגְנֵן-עֲדָן'
 18 הַתַּחְתּוֹן ('מְלֻכוֹת' הַסִּפְרָה
 19 הַתַּחְתּוֹנָה וְהָאֲחֵרוֹנָה מֵעֵשֶׂר הַסִּפְרִיּוֹת
 20 הַעֲלִיּוֹת) שְׁנִמְשָׁף מ'עֲדָן
 21 תַּתְּאָה' הַתַּחְתּוֹן (חֻכְמָה דְּזַעֲרֵי-
 22 אֲנָפִין כִּי הַמִּידוּת בֹּאוֹת וְנִמְשְׁכוֹת
 23 בְּסִפְרֵי הַמְּלֻכוֹת), וְ'בִגְנֵן-עֲדָן'
 24 הַעֲלִיּוֹן' ('בִּינָה', עֲנִיין הַמוּחִין)
 25 שְׁנִמְשָׁף מ'עֲדָן עֲלֵאָהּ'
 26 ('מִחָא סְתִימָאָה').
 27 וְהִנֵּה, כְּלָלוֹת הָעֲנִינֵן הַתּוֹכֵן
 28 הַפְּנִימִי ד'בִּגְנֵן-עֲדָן' הוּא כְּמֵאֲמַר
 29 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵⁰ שְׁבוּ יוֹשְׁבֵים
 30 צְדִיקִים וְעֻטְרוֹתֵיהֶם הַחֲתוּרִים
 31 שְׁלֵהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם וְנִהְיִין מִזִּי
 32 הַשְּׂכִינָה, וְכִיּוֹן שְׁהִנְאָה
 33 מִתְּהַלְלוֹת כּוּזוֹ אוֹ אַחֲרָת הִיא כְּאֲשֶׁר
 34 הָעֲנִינֵן בָּא וְנִקְלַט הֵיטֵב בְּפִנְיָמִיּוֹת,
 35 בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה, כְּמוֹכֵן בְּפִשְׁטוֹת
 36 שְׂאֵדָם לֹא מִסּוּגֵל לִיהֵנוֹת מֵרַעִיּוֹן שְׁכָלִי,
 37 אִם הוּא לֹא הִבִּין וְקָלַט אוֹתוֹ, הֲרִי
 38 מוֹכֵן שְׁעֻנֵן הִבְנָה וְהַשְּׂגָה
 39 הוּא לֹא רַק בְּגִין-עֲדָן הַתַּחְתּוֹן,
 40 אֲלָא גַם בְּגִין-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן יִשְׁנו
 41 עֲנִינֵן שֶׁל הִבְנָה וְהַשְּׂגָה שְׂאֵם לֹא כֵן לֹא הִיתָה יְכוּלָה לְהִיּוֹת בּוֹ 'הִנְאָה' מִזִּי
 42 הַשְּׂכִינָה. וְלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוֹכֵן, אִיף שֶׁיֵּךְ עֲנִינֵן שֶׁל הִבְנָה וְהַשְּׂגָה

ביאור בדרך אפשר

באלוקות (שהוא הגורם את ההנאה) בגן-עדן העליון שבו נמשך
 מ'עדן עלאה', בחינת מחא סתימאה', מוח סתום שנסתר ולא בא
 ליד גילוי, והינו שעם היות שגן-עדן העליון עצמו הוא בחינת
 בינה', שהיא בחינה במוחין שכן שיכת להבנה והשגה (וארובה, בינה היא
 הבנה עמוקה עם פרטים ואורך ורוחב),
 אבל זה עדיין לא מהווה הסבר איך יש
 הבנה והשגה בגן-עדן העליון, כי אמנם
 בהתגלות הוא בחינת בינה, אבל הרי
 על-ידי עבודת האדם (כמו
 שכתוב⁵¹ בתורה לגבי אדם הראשון
 ויניחהו הקדוש-ברוך-הוא גו'
 לעבדה ולשמרה היינו שכל
 המציאות של אדם הראשון בגן-עדן
 הייתה כדי לעבוד את ה') נמשך
 בגן-עדן כפי שהוא כעת
 מבחינת 'עדן' שלמעלה מגן-עדן,
 וההמשכה וההתגלות הזו היא על-
 ידי ה"נהר (שיוצא ונמשך
 מעדן להשקות את הגן) כדי
 להתגלות בגן-עדן⁵², בחינת
 'יסוד אבא', היסוד עניין
 ההשפעה שב'אבא' ספירת החכמה
 (ה'חכמה' נמשלה ל'אבא', וה'בינה'
 נמשלה ל'אמא', כי ה'חכמה' היא מקור
 ושורש ההשפעה, וה'בינה' היא
 המעוררת ומולידה את המידות) ועל-
 ידי זה על-ידי התגלות 'יסוד אבא'
 מאיר בגן-עדן העליון בחינת
 פנימיות החכמה, שלמעלה
 מ'בינה', ולמעלה מהבנה והשגה
 ואם-כן איף שיש בזה ענין של
 הבנה והשגה והרי נתבאר שלא
 הבנה והשגה אין הנאה, ומה ענין הנאת
 הצדיקים בגן-עדן העליון?
 אף הענין הוא, פמבאר
 בארפה באריכות ובהרחבה
 ב'לקוטי תורה' לאדמו"ר הזקן
 דבור-המתחיל "אלה פקודי
 המשפן משפן העדות"⁵³, שיש שני אופנים
 שיש שני אופנים בענין
 ההבנה וההשגה, 'השגת החיוב' ו'השגת השלילה', כלומר,
 'השגת החיוב' הינו שתופס ומשיג את ה'דבר שכל' הרעיון

בְּחֵינַת 'מִחָא סְתִימָאָה', וְ'עֲדָן תַּתְּאָה' הוּא
 בְּחֵינַת חֻכְמָה דְּאֲצִילוּת, וְהִינּוּ בְּחֵינַת חֻכְמָה
 דְּזַעֲרֵי-אֲנָפִין⁴⁹. וְיִמְהֵן נְמֻשְׁכוֹת שְׁתִּי הַבְּחִינּוֹת
 שְׁבִגְנֵן-עֲדָן, בִּגְנֵן-עֲדָן הַתַּחְתּוֹן וְ'בִגְנֵן-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן',
 עֲנִינֵן בְּסִפְרֵי הוּא 'מְלֻכוֹת' וְ'בִינָה'⁴⁷, בִּגְנֵן-עֲדָן
 הַתַּחְתּוֹן ('מְלֻכוֹת') שְׁנִמְשָׁף מ'עֲדָן תַּתְּאָה'
 (חֻכְמָה דְּזַעֲרֵי-אֲנָפִין), וְ'בִגְנֵן-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן' ('בִּינָה')
 שְׁנִמְשָׁף מ'עֲדָן עֲלֵאָהּ' ('מִחָא סְתִימָאָה'). וְהִנֵּה,
 כְּלָלוֹת הָעֲנִינֵן דְּגִין-עֲדָן הוּא כְּמֵאֲמַר רז"ל⁵⁰ שְׁבוּ
 יוֹשְׁבֵים צְדִיקִים וְעֻטְרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם וְנִהְיִים
 מִזִּי הַשְּׂכִינָה, וְכִיּוֹן שְׁהִנְאָה הִיא כְּאֲשֶׁר הָעֲנִינֵן
 בָּא בְּפִנְיָמִיּוֹת, בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה, הֲרִי מוֹכֵן, שְׁעֻנֵן
 הִבְנָה וְהַשְּׂגָה הוּא לֹא רַק בְּגִין-עֲדָן הַתַּחְתּוֹן,
 אֲלָא גַם בְּגִין-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן יִשְׁנו עֲנִינֵן שֶׁל הִבְנָה
 וְהַשְּׂגָה. וְלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוֹכֵן, אִיף שֶׁיֵּךְ עֲנִינֵן שֶׁל
 הִבְנָה וְהַשְּׂגָה בְּגִין-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן שְׁבוּ נְמֻשָׁף מ'עֲדָן
 עֲלֵאָהּ', בְּחֵינַת 'מִחָא סְתִימָאָה', וְהִינּוּ, שְׁעֵם
 הַיּוֹת שְׁגִין-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן עֲצֵמּוֹ הוּא בְּחֵינַת בִּינָה,
 הֲרִי עַל-יְדֵי עֲבוּדַת הָאָדָם (כְּמוֹ שְׁכַתּוּב⁵¹
 וַיְנִיחָהּ גו' לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ) נְמֻשָׁף ב'גִין-
 עֲדָן' מִבְּחִינַת 'עֲדָן', עַל-יְדֵי ה"נְהָר (שְׁיוֹצֵא מ'עֲדָן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן'⁵²), בְּחֵינַת 'יסוד אבא', וְעַל-
 יְדִי-זֶה מֵאִיר בְּגִין-עֲדָן הַעֲלִיּוֹן בְּחֵינַת פְּנִימִיּוֹת
 הַחֻכְמָה, וְאִם-כֵּן אִיף שֶׁיֵּךְ בְּזֶה עֲנִינֵן שֶׁל הִבְנָה
 וְהַשְּׂגָה. אִיף הָעֲנִינֵן הוּא, כְּמִבְּאָר בְּאֲרוּכָה
 ב'לקוטי תורה' דְּבוּרֵי-הַמִּתְחִיל "אֵלֶּה פְּקוּדֵי
 הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפָּן הָעֵדוּת"⁵³, שְׁיֵשׁ שְׁנֵי אֲוִפְנִים
 בְּעֲנִינֵן הִבְנָה וְהַשְּׂגָה, הַשְּׂגָת הַחַיִּיב וְהַשְּׂגַת
 הַשְּׁלִילָה. הַשְּׂגַת הַחַיִּיב - הִינּוּ שְׁתּוּפְסִים וּמְשִׁיגִים
 הַשְּׂגַת הַחַיִּיב' הִינּוּ שְׁתּוּפְסִים וּמְשִׁיגִים אֶת ה'דְּבַר שְׁכָל' הַרְעִיּוֹן

(49) אד"ר קצת, ב. 50) ברכות יז, א. 51) בראשית ב, טו. תיב"ע ע"פ. זהר ח"א כז, א. ח"ב קסה, ב. 52) בראשית שם, י. (53) ג, ד. ו, ג.